

DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Dipartiment tal-Kurrikulu u *eLearning*
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv
Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2011

Rotta 1

IR-RABA' SENA

MALTI

HIN : Saghtejn

Isem : _____

Klassi : _____

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA:

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	TOTAL
Marki	18	28	12	12	30	100
Marki tal-istudent/a						

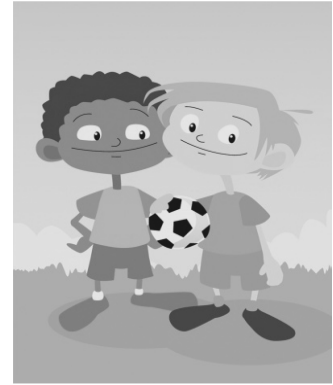
KUMMENTI

A. Silta għall-qari

(18-il marka)

Fejn hemm l-injoranza, taħdem il-fantasija

Kulma hu ġdid dejjem jiċċalingjana u jbeżzagħna. Għalina din haġa ġdida li naraw nies ta' ġilda sewda fuq tal-linja, fit-toroq, fil-pjazez, fil-postijiet tax-xogħol.

Dari konna nġidulhom “tal-Missjoni”. Għalina s-suwed kienu nies li jgħixu fil-faqar, li kienu jmorru l-missjunarji biex jgħinuhom.

Il-problema tfaċċat meta dawn in-nies suwed bdew jaslu fuq xtutna. Insejnhom “klandestini”, “illegali”, “refugjati” ... Ma nafux min huma u minn fejn u għaliex ġejjin.

U, trid jew ma tridx, quddiem xi hadd li jitfaċċa go darek bla ma tkun stedintu, thossok timtela' bil-biża'. Dan żgur ġie biex jehodli xi haġa. Min jaf x'mard qieghed iġib miegħu?

Ladarba tidhol il-biża', allura l-moħħ jitlaq jigrì u jimmaġina elf haġa. Minn hawn jinbet ir-razziżmu. Id-dehra ta' barra, speċjalment fejn jidhlu s-suwed, donnha wehidha diġà tbeżzghek.

Biex nirbħu din il-biża' m'hemmx rimedju aħjar mill-informazzjoni. Jehtieg inkunu nafu aħjar il-verità x'inhì. Meta ssir taf il-verità, titlaq il-biża' u tista' tibda tħares lejn l-oħrajn bħala bnedmin bħalek.

(addattament minn kitba li dehret f' *Lil Hbiebna*)

1. Aghzel it-twegiba t-tajba billi taghmel sing taħtha:

- i. Il-ġdid (jiċċalingjana, nifirħu bih, naċċettawh).
- ii. Skont is-silta, ahna (mdorrijin, m'ahniex imdorrijin, is-soltu) naraw nies ta' ġilda sewda f'pajjiżna.
- iii. Fl-antik lil dawn in-nies konna nsejnhom ("klandestini", "refuġjati", "tal-Missjoni").

2. Mis-silta sib u iktib il-kelma li jonqos: (6)

- i. Għalina, is-suwed kienu nies li jmorru jghinuhom il-m_____.
- ii. Meta jidhol il-biża', jinbet ir-r_____.
- iii. Biex nirbhu l-biża' hemm bżonn l-i_____.

3. Komplilha t-twegiba: (6)

- i. X'jehtieg li nkunu nafu?
Jehtieg li nkunu nafu _____.
- ii. X'taghmel meta ssir taf il-verità?
Meta ssir taf il-verità _____.

B. Lingwa

(28 marka)

1. Erga' iktib din is-silta bil-punteggjatura f'postha. (6)

kienu s-sitta ta' filghaxija kelinu bl-imghazqa fuq spalltu u bil-kappell kbir tat-tiben f'rasu kien sejjer lejn id-dar

2. Qabbel Kolonna A ma' Kolonna B bħal fl-eżempju:

Kolonna A		Kolonna B	
1	inter-		metru
2	sopra-		pubblika
3	awto-		komunikazzjoni
4	tele-		possibbli
5	ċenti-	1	nazzjonali
6	im-		bijografija
7	re-		naturali

3. Għaqqad iż-żewġ sentenzi f'wahda bl-użu tal-kliem miktub fil-kaxxa t'isfel, bħal fl-eżempju: (8)

i. Iz-zija Grace serquha. Kienet imsiefra.
Iz-zija Grace serquha meta kienet imsiefra.

ii. Il-bieraħ ma mortx skola. Kont ma niflaħx.

iii. L-ewwel lesti li għandek tagħmel. Ara l-film kemm trid.

iv. Kont nixtri kompjuter. Kelli 500 ewro.

v. Xtaqt kieku bqajt nilgħab bil-PSP. Kelli wisq x'nikteb.

imbagħad, imma, **meta**, kieku, għaliex

4. Imla l-vojt fis-sentenzi li ġejjin bil-kelma t-tajba mill-kaxxa t'isfel, bħal fl-eżempju: (8)

- i. “Ar’hemm,” qalet Wendy lil Marija.
- ii. _____ tlieta toqghod il-borma.
- iii. Ahjar _____ milli barra.
- iv. In-naħa ta’ _____ hemm xeni mill-isbaħ.
- v. Qieghed jingabar in-nemel _____ il-mejda.

gewwa, madwar, Fuq, **hemm**, quddiem,

Ċ. Malti Prattiku (12-il marka)

Imla l-vojt bil-kelma t-tajba mill-kaxxa halli tikteb rapport f’gazzetta.

SFRATTATA SERQA MINN BUĠIBBA

Żewġ _____ tal-Pulizija, li kienu qeghdin jagħmlu r-
_____ madwar it-toroq ta’ Buġibba, kienu strumentali
biex tiġi _____ serqa. Dan, wara li halliel b’wiċċu
mghammad b’kalzetta tan-nylon, li kien diġà _____
grada ta’ hanut, dahal b’heffa f’karozza pparkjata u gheb minn
fuq il-post. L-isgass kien seħħ f’hanut tal-arloġġi. Is-
_____ giet sfrattata meta l-halliel lemaħ lill-pulizija fi
Triq il-Kbira, fejn jinsab il-hanut imsemmi. Il-pulizija bdiet
_____ l-każ immexxija mill-Ispettur tad-Distrett. Ġew
ikkuntattjati s-sidien tal-hanut li wara vverifikaw li ma kien
insteraq xejn.

sfrattata, sgassa, kuntistabbli, tinvestiga,
ronda, serqa

D. Letteratura

(12-il mark)

i. Proża

Jumi u Petriga

L-aħbar li Jumi u Petriga għosfru griet mar-raħal bħalma jigri serp fil-qasbija. Wara ftit sar jaf kulhadd. Hadd ma kien jaf sewwa x'gara, u għalhekk kulhadd qal tiegħu. Kulhadd tenna l-grajja tiegħu kif fehemha u hasibha. Sidor u Benna aħjar qabdithom il-pesta milli gratilhom din id-disgrazzja għax il-ħarba ta' binhom ma' dik il-ħatba kienet l-aħjar skandlu li qatt instema' bih fir-raħal. Mhux għax hwejjeg bħal dawn f'San Rokku qatt ma graw qabel, iżda għax, hażin jew tajjeb, fl-aħħar dejjem trangaw b'wiċċ il-gid.

(silta minn **Ir-Ribelli** ta' J.J. Camilleri)

Aghzel l-aħjar twegiba billi tagħmel sing taħtha: (6)

- (a) X'saru jafu n-nies tar-raħal?
 - i. In-nies tar-raħal saru jafu bil-ħarba ta' Petriga ma' Jumi.
 - ii. In-nies tar-raħal saru jafu bi tragedja.
- (b) Ghaliex Sidor u Benna haduha tant bi kbira din il-ħarba?
 - i. Haduha tant bi kbira ghaliex Jumi ma kien qalilhom b'xejn.
 - ii. Haduha tant bi kbira ghaliex dan kien l-akbar skandlu.
- (c) Taħseb li haġa bħal din qatt ma kienet grat bħalha qabel?
 - i. Iva, haġa bħal din qatt ma kienet grat bħalha qabel.
 - ii. Le, haġa bħal din kienet grat bħalha qabel.

ii. Poeżija

Le, le, tibqax tistenna aktar illejla,
sar ħafna ħin u ħuk, Sara, m'hux ġej.
Iss'idhol orqod w aghlaq dik it-tieqa,
il-kwiekeb feġġu w riesaq ġmielu l-lej'.

Xi nies mexjin lil hinn u qed jitbiegħdu,
U jidher ajruplan fil-bogħod għaddej,
Fil-port diehel vapur, waqfu l-karozzi,
'mma 'l hawn m'hu riesaq hadd u ħuk m'hux ġej.

.....

(2 strofi minn **Mur Orqod Binti** ta' Oliver Friggieri)

Aghzel it-twegiba t-tajba billi tagħmel sing taħtha: (6)

- (a) Il-poeta qed jitkellem ma' (ibnu, bintu Sara, oħtu).
- (b) Il-poeta qed jgħid lil bintu biex ma tibqax (tidhak b'ħuha, rieqda, tistenna lil ħuha).
- (ċ) Jgħidilha wkoll biex (tidhol torqod, tibda taqra, tinhasel).
- (d) Fit-tieni strofa l-poeta jsemmi bosta (annimali, nies, mezzi ta' transport).
- (e) Il-poeta (hu żgur, ma jafx, nesa) li ibnu mhux ser jiġi lura.
- (f) L-istrofi jissejġu (sestini, terzini, kwartini).

E. Kitba ta' sentenzi / paragrafi (30 marks)

1. Qieghed in-numri 2 sa 6 hdejn il-paragrafi halli tkompli t-tagħrif dwar attrazzjoni ġdida fil-Belt Valletta. (10)

Tagħti wkoll tagħrif dwar l-Istorja rikka tal-gżejjer Maltin, mill-wasla tal-ewwel nies Neolitiċi sal-irwol erojku tat-Tieni Gwerra Dinjija.	
L-attrazzjoni awdjoviżiva ġdida fil-Belt Valletta, il- <i>Valletta Living History</i> , se tibda tintwera fiċ-ċinema fix-xahar ta' Lulju.	1
Id-dokumentarju ta' din l-attrazzjoni nkiteb mill-kittieb ta' fama Jonathan Rich, taħt id-direzzjoni ta' Vince Briffa, direttur ta' wahda mill-aqwa kumpaniji tal-films.	
<i>Valletta Living History</i> żgur li se tkun attrazzjoni speċjali, kemm għall-Maltin u wisq aktar għat-turisti li jżuru lil pajjiżna.	
Din l-attrazzjoni innovattiva tieħu lill-individwu fuq vjaġġ matul iż-żmien u l-Istorja billi tagħti l-fatti u ċ-ċifri tal-belt kapitali ta' Malta.	
U l-attur prinċipali f' <i>Valletta Living History</i> hu Manuel Cauchi, attur famuż sew f'pajjiżna.	

U

2. Ikteb madwar **200** kelma dwar **wieħed** minn dawn fuq karta separata. Il-kliem fil-parentesi jista' jgħinek: (20)

- L-użu tal-kompjuter fi żmienna.** (int għalxiex tużah?; għalxiex jintuża d-dar, fil-ħwienet, fil-fabbriki, fl-uffiċċji?)
- Fid-dar ngħin lil ommi.** (meta tghin lil ommok; x'tagħmel fid-dar?; kif tqassam ix-xogħol?; kif thossok meta tghin?)